

PRESSITEADE nr 8/24

Luxembourg, 16. jaanuar 2024

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-33/22 | Österreichische Datenschutzbehörde

Parlamendi uurimiskomisjon on üldjuhul kohustatud järgima isikuandmete kaitse üldmäärust

Ta ei pea seda tegema, kui tema tegevus on konkreetset seotud riigi julgeoleku säilitamisega

Täidesaatva võimu kontrollimise pädevuse teostamiseks liikmesriigi parlamendi moodustatud uurimiskomisjon on üldjuhul kohustatud järgima isikuandmete kaitse üldmäärust¹. Samuti, kui selles liikmesriigis on ainult üks järelevalveasutus, on viimane üldjuhul pädev teostama järelevalvet selle üle, kas uurimiskomisjon järgib isikuandmete kaitse üldmäärust. Kui aga uurimiskomisjon tegeleb konkreetset tegevusega, mille eesmärk iseenesest on riigi julgeoleku säilitamine, ei ole isikuandmete kaitse üldmäärus tema suhtes kohaldatav ja järelikult ei teosta ka järelevalveasutus tema selle tegevuse üle järelevalvet.

Austria parlamendi alamkoda Nationalrat moodustas uurimiskomisjoni, mis pidi välja selgitama, kas Austria sisejulgeoleku ja terrorismivastase võitluse föderaalametile avaldatakse poliitilist mõju².

Uurimiskomisjon küsitles üht tunnistajat ärakuulamisel, mida kajastasid eri meediakanalid. Küsitluse protokoll avaldati Austria parlamendi veebisaidil. Hoolimata tunnistaja esitatud anonüümseks muutmise taotlusest oli küsitluse protokollil märgitud tema täispikk nimi.

Leides, et tema nime mainimine on vastuolus isikuandmete kaitse üldmäärusega, esitas tunnistaja kaebuse Austria andmekaitseasutusele. Ta selgitas, et ta töötas tänavakuritegevuse vastase võitlusega tegeleva politsei operatiivrühma salaagendina. Andmekaitseasutus jättis kaebuse rahuldamata põhjusel, et võimude lahususe põhimõttega on vastuolus see, et nimetatud asutus kui täidesaatva võimu kandja kontrollib isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamist selle uurimiskomisjoni poolt, kes on seadusandliku võimu organ. Tunnistaja pöördus seejärel Austria kohtute poole, vaieldes niisugusele põhjendusele vastu.

Austria kõrgeim halduskohus palus Euroopa Kohtult selgitust küsimuses, kas uurimiskomisjonil, kes on seadusandliku võimu organ ja uurib riigi julgeolekut puudutavat tegevust, tuleb kohaldada isikuandmete kaitse üldmäärust ja kas tema tegevuse üle teostab järelevalvet andmekaitseasutus.

Euroopa Kohus otsustas, et ka täidesaatva võimu kontrollimise pädevuse teostamiseks liikmesriigi **parlamendi moodustatud uurimiskomisjon on üldjuhul kohustatud järgima isikuandmete kaitse üldmäärust**.

Tõsi, isikuandmete kaitse üldmäärus ei laiene isikuandmete töötlemisele riigiasutuste tegevuse raames, mille eesmärk on säilitada riigi julgeolek. Ent kui Austria kõrgeima halduskohtu kontrollist ei tulene teisiti, **ei tundunud asjasse puutuva uurimise eesmärk iseenesest olevat riigi julgeoleku säilitamine**. Nimelt pidi see uurimiskomisjon uurima võimalikku poliitilise mõju avaldamist asutusele, kes on täidesaatva võimu kandja ja kelle ülesanne oli tagada sisejulgeolek ja võidelda terrorismiga.

Samas võib riigi julgeoleku kaitse vajadusega olla põhjendatud see, kui seadusandliku meetmega piiratakse kohustusi ja õigusi, mis tulenevad isikuandmete kaitse üldmäärusest. Toimikust ei nähtu siiski, et uurimiskomisjon oleks väitnud, et tunnistaja nime avaldamine oli vajalik riigi julgeoleku tagamiseks ja et seda tehti seadusandliku meetme alusel. (56) Austria kõrgemal halduskohtul tuleb siiski seda kontrollida.

Kuna Austria on otsustanud moodustada ainult ühe järelevalveasutuse isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses, **kelleks on andmekaitseasutus, on viimane olenemata võimude lahususe põhimõttest üldjuhul pädev teostama järelevalvet isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise üle ka niisuguse uurimiskomisjoni poolt, nagu see, mida käsitletakse käesolevas asjas.** See tuleneb isikuandmete kaitse üldmääruse vahetust õigusmõjust ja liidu õiguse esimesest, seda ka riigisiseste konstitutsioonilise tasandi normide suhtes.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) ja kokkuvõtte, juhul kui see koostatakse, on CURIA veebisaidil alates otsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)” kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus \(EL\) 2016/679](#) füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta.

² Alates 1. detsembrist 2021 hakkas selle ameti ülesandeid täitma riigi julgeoleku- ja teabeteenistuse direktoraat.